

„Другата смърт на Жана д’Арк“ на Стефан Цанев прозвуча на чешки в Пловдив

Спектакълът на Светлана Лазарова по пиесата „Другата смърт на Жана д’Арк“ от Стефан Цанев направи своята българска премиера не къде да е, а на Международния театрален фестивал „Сцена на кръстопът“ в Пловдив в неговото 17-то издание. Не е за вярване, че това е първа продуцентска и режисьорска работа на Светлана Лазарова в театъра. Иначе Театрална къща „Прага“ функционира отдавна с филмови проекти. Много зряла работа, която заслужи аплодисментите на публиката и Почетния знак на фестивала за отлично представяне.

Досега Светлана Лазарова е известна като режисьор на документални филми, но може би възпитанието в театрален вкус, което е получила в дома на дългогодишния директор и драматург на Пловдивския театър Богомил Стоилов, е оставило траен отпечатък, както и първоначалното й образование в уникалната за България Национална гимназия за сценични и екранни изкуства в града под тепетата. Интересът ѝ към изкуствата я отвежда в Пражката FAMU. И ето че подминала на жизненото поприще средата, Светлана се завръща към театралните си корени. За нея са важни моралните дилеми на новия век, тази човешка разпънатост между „Осанна“ и „Разпни го“, между „Да живей“ и „Долу“, между милост и мерзост. И не е само зла българска характерност тази съвместимост на антиподи в отношението към човека, към необикновената личност, иначе защо да играят Стефан-Цаневата Жана в Париж, Монреал, Атина, Бордо, Санкт Петербург, Истанбул и Прага?

Познавам няколко реализации на тази удивителна пиеса на Стефан Цанев, която е една сатирична версия на последните дни от живота на френската героиня, но нито една от

Вилма Цибулкова

тях не носеше толкова позитивен и жизнеутвърждаващ заряд. Спектакълът, поставен от Светлана Лазарова с известни пражки актьори, се гледа на един дъх, той е много добре разчетен, динамичен, смел и весел. Вероятно това се дължи и на избора на актьорите и работата с тях – носителка на действието и едновременно с това коментаторка му е квази Жана или Жанет. Тази роля е като че ли създадена за темперамента, действеността, чувството за хумор и очарованието на актриса като Вилма Цибулкова. Тя носи добро актьорско самочувствие, защото за нея няма тайни в професията. Много опитен изглежда и Ладислав Мърквичка в ролята на Бог, а Станислав Лехки е подходящ за ролята на Палач характерен актьор. Ето такива съюзници има на сцената режисьорката, а в предварителната работа тя е привлякла сценографа Якуб Винкларж, за костюмите Йозефина Гараиова и Нина Клестилова, художник е Яна Ишова и младият композитор Матей Вашичек. Неговата музика е пленителна, отбеля-

заха театрални специалисти след представлението; костюмите на Йозефина Гараиова и Нина Клестилова са функционални и изобретателни, съвременни. Модерното в случая е, че с минимум средства са постигнати на сцената точни, ясни, четливи художествени внушения. Голям урок за всеки театрал – освен способността да излъчи послание към зрителите, е ритъмът, ритъмът, ритъмът. Този спектакъл не е мудар и тегав. Камерното пространство се обиграва надлъж и нашир, та даже и във височина, тъй като Жанината килия е повдигната и този подиум е като сцена в сцената, та нали Жанет, а не истинската Жана, е все пак актриса. При позоваване на политически лица/персонажи, списъкът с разрешението на автора е актуализиран с имената на Обама, Меркел, Берлускони и Путин. И това предизвика насмешливата реакция на българската публика. На представлението в Пловдив присъстваше целият екип „Бохемистика“ от Катедрата по Славянски филологии на Пловдивския университет во

главе с доц. д-р Жоржета Чолакова. Дали харесаха представлението? Без съмнение.

17 МЕЖДУНАРОДЕН ТЕАТРАЛЕН ФЕСТИВАЛ „СЦЕНА НА КРЪСТОПЪТ“ В ПЛОВДИВ

На „Сцена на кръстопът“ в Пловдив се представят със свои най-нови спектакли най-добрите български режисьори: Иван Добчев и Маргарита Младенова, Галин Стоев и Явор Гърдев, Николай Поляков и Бина Харалампиева, Мариус Куркински и Диана Добрева, Петринел Гочев и Ивайло Христов...Е, наистина тази година липсват Александър Морфов и Теди Москов, за да бъде картината пълна. Но вече се състояха няколко театрални събития.

Фестивалът стартира с премиера по забележителния роман на Милен Русков „Възвишение“, удостоен с няколко награди и признанието на четящата публика. За него литературни критици казват, че е най-добрият български роман, написан в последните десетилетия. Писателят и драматург на Пловдивския театър Александър Секулов предложи театърът да закупи правата за първа постановка. Драматизацията е негово и на режисьора Иван Добчев дело. Последните репетиции бяха прекъснати от случилия се дни преди фестивала пожар в ремонтирания само преди три години театър, при който изгоряха авансцената, театралната завеса и част от декора за новия спектакъл. Общата солидарност и бърза реакция на държава, община, трупа, публика помогна фестивалът да се състои, като се ползва и сцената в ремонтирания неотдавна Градски дом на културата „Борис Христов“ в Пловдив. Спектакълът „Възвишение“ има качества да бъде едно от събитията на новия театрален сезон. В главните роли са Бойко Кръстанов и Асен Блатечки. Състоя се и премиера на „Речта на селския крал“ от Румен Леонидов, сценична версия и режисура на Елин Рахнев за моноспектакъла, изпълнен от актьора Диян Мачев. С интерес се очакваше от театралите завръщането в театъра на художника и режисьора Петринел Гочев. В Габрово с младата трупа на театъра, Гергана Змийчарова и Димо

Л.Мърквичка и В. Цибулкова

Димов в ролите на Жулиета и Ромео той постави Шекспировата пиеса. Близко 4-часово представление, преливащо от въображение. Изпълнен със страст е ритуалният театър, който прави Мариус Куркински с младите актьори от Хасковския театър в „Женско царство“ по Ст. Л. Костов. С поставените преди пак там и със същите млади актьори „Златната мина“ и „Държавните липи“ се оформи една негова трилогия по пиесите на знаменития комедиограф. Злоупотребата с властта насажда страх, а страхът неминуемо ражда насилие, щом вятърът се обърне и се възцари

поредната „спасителна“ утопия. В 17-тото издание на обичайния театрален фестивал българските заглавия съставят половината. Две от тях – „Духът на поета“ и „Другата смърт на Жана д'Арк“, са написани от Стефан Цанев, има пиеси от Яна Добрева и Яна Борисова, от Георги Данаилов и Калина Попянева, от Росица Обрешкова, Иван Добчев... Работата на Светлана Лазарова със своя цялостен резултат се вписва много достойно във фестивалния пейзаж.

Пенка Калинкова

С.Лехки, В. Цибулкова и Л.Мърквичка